

Ministerstvo zdravotnictví ČR

Palackého náměstí 375/4

128 01 Praha 2

V Brně dne 8. 6. 2020

Poškození: **Mgr. Vendula Zahumenská, Ph.D.**
bytem trvale Lidická 700/19, Veverí, 602 00 Brno

...

Právní zástupce: **Mgr. David Zahumenský**, advokát AK David Zahumenský,
advokátní kancelář, s.r.o. se sídlem třída Kpt. Jaroše 1922/3, 602
00 Brno

Uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. způsobené nezákonnými rozhodnutími – Mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020Č. j.: MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN a Mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN

1

Elektronicky

Přílohy

- *Plná moc*
- *Článek Vláda svým postupem chce zamezit sporům o odškodnění, potvrdila ministryně financí Schillerová, publikovaný dne 26. 3. 2020 na stránkách www.ceska-justice.cz*

I.

Shrnutí skutkového stavu

1. Usnesením vlády České republiky č. 69/2020 Sb. byl v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ústavní zákon o bezpečnosti“), vyhlášen pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) nouzový stav od 14.00 hodin dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů.
2. Usnesením č. 156/2020 Sb. vláda prodloužila nouzový stav do 30. dubna 2020, a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 7. 4. 2020 č. 1012.
3. Vláda usnesením ze dne 15. 3. 2020, č. 85/2020 Sb., o přijetí krizového opatření (dále jen „usnesení vlády o omezení svobody pohybu“), zakázala s blíže specifikovanými výjimkami volný pohyb osob na území celé České republiky. Toto usnesení vlády bylo zrušeno usnesením vlády ze dne 23. 3. 2020, č. 126/2020 Sb. Tímto usnesením zároveň vláda vzala na vědomí mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020, č. j. MZDR 12745/2020-1 (dále jen „mimořádné opatření o omezení svobody pohybu ze dne 23. 3. 2020“), kterým bylo prodlouženo omezení volného pohybu osob až na výjimky a kterým bylo nařízeno omezení pohybu na veřejně dostupných místech a omezení kontaktů, a to na dobu do dne 1. 4. 2020 do 6:00 hod.
4. Mimořádné opatření o omezení svobody pohybu ze dne 23. 3. 2020 bylo nahrazeno mimořádným opatřením ze dne 30. 3. 2020, č. j. MZDR 12745/2020-4/MIN/KAN, toto mimořádné opatření bylo zrušeno mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 6. 4. 2020, č. j. MZDR 15190/2020-4/MIN/KAN, a toto bylo zrušeno mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 4. 2020, č. j. MZDR 15190/2020-5/MIN/KAN. Všechna tato mimořádná opatření zakazovala volný pohyb osob s blíže určenými výjimkami.
5. Konečně pak mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN, s účinností ode dne 20. 4. 2020 od 0:00 hod zrušilo mimořádné opatření ze dne 10. 4. 2020. Toto mimořádné opatření zakázalo s výjimkami volný pohyb osob na území celé České republiky a nařídilo osobám pobývajícím na území České republiky omezit pohyb na veřejně dostupných místech na dobu nezbytně nutnou a pobývat v místě svého bydliště. Dále nařídilo omezit kontakty s jinými osobami na nezbytně nutnou míru, pobývat na veřejně dostupných místech nejvýše v počtu dvou osob, s výjimkou členů domácnosti, výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti, účasti na pohřbu, a zachovávat při kontaktu s ostatními osobami, s výjimkou členů domácnosti, odstup nejméně 2 metry, pokud to je možné. Nařídilo též konzumovat potraviny včetně nápojů na veřejnosti v místě jejich prodeje pouze v nezbytně nutných případech pro potřeby nezbytného občerstvení, jedná-li se o potraviny určené k bezprostřední konzumaci, a v takovém případě se vzdát za účelem jejich konzumace od prodejny, výdejového okénka apod. alespoň 10 metrů.

6. Všechna uvedená mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví byla přijata podle § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“).

7. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 14 A 41/2020 byla zrušena mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020Č. j.: MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN a ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN. Rozsudek nabyl právní moci téhož dne.

8. Tímto rozsudkem městský soud konstatoval, že ministerstvo při vydání předmětných opatření překročilo zákonné meze své působnosti. V bodu 156 rozsudku soud konstatuje, že *„pokud vyhlášením nouzového stavu vláda deklarovala, že běžné právní prostředky nestačí na zvládnutí nastalé krizové situace, bylo na místě aplikovat mimořádná krizová opatření, jejichž přijetí je předvídáno krizovým zákonem. A zákon počítá s tím, že tato krizová opatření mohou v razantní míře omezit základní práva a svobody, a proto stanoví jasný mechanismus pro jejich přijetí. Jakkoliv tedy nadále bylo plně v dispozici Ministerstva zdravotnictví činit úkony striktně spadající pod tento rezort, například vyčlenit lůžka ve zdravotnických zařízeních podle § 69 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně veřejného zdraví nebo zakázat návštěvy pacientů ve zdravotnických zařízeních, nepříslušelo mu omezit na území celého státu svobodu pohybu všech obyvatel ... Možnost přijmout takováto krizová opatření náležela v době nouzového stavu pouze vládě.“*

9. V bodu 84 rozsudku pak konstatuje, že *„vláda si své role při nouzovém stavu nejprve byla vědoma, neboť přijala krizová opatření obdobného obsahu ve formě, jež předjímá ústavní zákon o bezpečnosti a krizový zákon.“* Soud pak konstatuje, že pokud tento správný postup exekutiva opustila, pak to *„z hlediska práva neobstojí“*.

3

10. Soud v bodu 162 svoji argumentaci uzavřel s tím, že *„napadená mimořádná opatření odpůrce v nikoliv malé míře zasáhla do základních práv a svobod, a že odpůrce nedisponoval dostatečnou věcnou působností k jejich vydání, soud návrhu navrhovatele vyhověl a napadená opatření obecné povahy zrušil.“*

II.

Právní posouzení nároků poškozených

11. Poškození uplatňují svůj nárok na odškodnění za nemateriální újmu vzniklou v důsledku výše označených nezákonných opatření obecné povahy ministerstva zdravotnictví podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti státu za škodu“).

12. Dle ustanovení § 31a zákona o odpovědnosti státu za škodu se poskytuje též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

13. Ve vztahu k předmětným opatřením ministerstva městský soud v citovaném rozsudku v bodu 83 rozsudku konstatoval, že *„přihlédl k povaze napadených opatření,*

kteřá **velmi významně omezovala základní práva a svobody, především svobodu pohybu...**". V bodu 85 rozsudku pak městský soud doplnil, že „**napadené opatření obecné povahy neomezovalo práva úzkého okruhu adresátů, nýbrž restriktivně dopadalo na veškeré obyvatele České republiky.**”

14. Poškození tak mají za prokázané, že v důsledku nezákonných opatření ministerstva, které byly pro nezákonnost zrušeny, jim vznikla podstatná újma na jejich právech tím, že byla omezena jejich možnost volného pohybu na území jejich vlasti.

15. Pokud by nebyla předmětná opatření vydána, tak by k újmě poškozeným nedošlo. Je tak dána příčinná souvislost mezi opatřeními ministerstva a způsobenou újmou.

16. Přihlédnout je potřeba ke skutečnosti, že exekutiva změnila právní režim vydávání opatření omezujících práva a svobody osob podle všeho s cílem znemožnit osobám, které jsou napadenými opatřeními dotčeny, domáhat se náhrady škody podle § 36 krizového zákona. Vláda a ministerstvo tak výše popsáním způsobem obcházely platnou právní úpravu o náhradě škody způsobené krizovými opatřeními. Že toto skutečně bylo cílem exekutivy potvrdili její čelní představitelé :

„My jsme to učinili právě proto, že se objevovaly různé spekulace, a vždycky v každé takovéto krizové době, já si to pamatuju z dob povodní, máte vedle těch slušných lidí, kterých je zaplaťpánbůh většina, máte černé pasažéry. A vůči těm samozřejmě stát se vymezí, to znamená, že my jsme chtěli zamezit těm nejednoznačným výkladům, proto je to podle zdravotnického zákona,“ uvedla v ČT Alena Schillerová.

„Tak pokud samozřejmě vycházíme z toho principu, že ta opatření, která jsou v rámci zákona číslo 258 jsou podle jiného režimu, tak opravdu tady není ten režim, kdy je možné žádat náhradu. Ten je podle krizových zákonů a v tomto případě na toto se nevztahuje,“ potvrdil výklad exekutivy v TV Prima náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula.

Důkaz: příložený článek publikovaný na stránkách serveru Česká justice.

17. Opatření obecné povahy se podle soudní praxe považuje ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. za rozhodnutí (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. 30 Cdo 3292/2015, či závěry Ústavního soudu přijaté v jeho nálezu ze dne 11. 3. 2014, sp. zn. II. ÚS 1667/12).

18. Pokud jde o uplatnění nároku podle zákona o odpovědnosti státu za škodu, jedná se o realizaci ústavního práva podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod („Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.“).

19. Jak ukazuje aktuální odborná literatura, „*mimořádné opatření, které omezilo svobodu pohybu, se dotýkalo všech bez rozdílu.*“ A dovozuje, že pokud již došlo ke zrušení předmětných opatření, nemohl by již být návrh ve správním soudnictví úspěšný. Pak „*jsou zde důvody zvláštního zřetele pro poskytnutí náhrady dány.*“ (Melzer, Filip: Poskytování

náhrad za újmy vyvolané opatřeními MZd po jejich zrušení, Advokátní deník dne 21. 5. 2020).¹

20. Nárok na náhradu nemajetkové újmy se dle § 32 odst. 3 zákona o odpovědnosti státu za škodu promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Zákon dále stanoví, že promlčecí doba neskončí dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo. Ke zrušení předmětných opatření pro nezákonnost došlo k rozhodnutím soudu k datu 27. 4. 2020. Promlčecí doba tak podle poškozených neskončí dříve než 27. 10. 2020. Nárok je tedy uplatněn včas.

III.

Nemajetková újma způsobená nezákonnými opatřeními ministerstva

21. Úvodem poškození odkazují na analogické použití judikatury ve vztahu k náhradě nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, podle které platí že „*právní základ nároku jednotlivce na náhradu škody v případě trestního stíhání, které je skončeno zproštěním obžaloby, je třeba hledat nejen v ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny, ale v obecné rovině především v čl. 1 odst. 1 Ústavy, tedy v principech materiálního právního státu. Má-li stát být skutečně považován za materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů či za jednání, kterým státní orgány nebo orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce.*“ (Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. 03. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10.)

22. Proto podle ustálené soudní praxe odpovídá stát podle zákona č. 82/1998 Sb. „*i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání.*“ (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, srovnej též rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90 a rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001).

23. Podle Ústavního soudu ČR „*i při důsledném respektování presumpce nevinny představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem.*“ (Nález Ústavního soudu ČR ze dne

¹ Dostupné online z <https://advokatnidenik.cz/2020/05/21/poskytovani-nahrad-za-ujmy-vyvolane-mimoradnymi-opatrenimi-ministerstva-zdravotnictvi-po-jejich-zruseni/>

10. 03. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10. Srovnej též nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04 a nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 28. 08. 2007, sp. zn. IV. ÚS 642/05.)

24. Stěžovatelé požadují „pouze“ poskytnutí omluvy za zásad do svých práv v důsledku předmětných opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020 Č. j.: MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN a ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN.

25. Poškození opakují, že v důsledku těchto opatření byla podstatným způsobem omezena jejich možnost volného pohybu na území jejich vlasti. V zásadě jsou dopady daného opatření porovnatelné s opatřeními, které se ukládají v trestním řízení osobám, které se dopustily trestného činu. Poškození se ničeho nedopustili, přesto v důsledku vydání daných opatření se nemohli svobodně pohybovat, nemohli navštěvovat své přátele a příbuzné apod. Nemohli se svobodně pohybovat po území ČR.

IV.

Požadavek na poskytnutí zadostiučinění

26. Poškození na základě výše uvedeného požadují, aby každému z nich byla na adresu uvedenou na titulní straně tohoto podání ze strany ministerstva zdravotnictví zaslána omluva v tomto znění:

„Vážená paní Zahumenská, ministerstvo zdravotnictví bez zákonného zmocnění vydalo opatření ze dne 23. 3. 2020 Č. j.: MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN a ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN, kterými byla omezena Vaše svoboda pohybu. Za nezákonný zásah do Vašich práv se Vám tímto omlouváme.

Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA, Ministr zdravotnictví ČR“

... (obdobně je omluva požadována za další poškozené)

Mgr. David Zahumenský, advokát, na základě plné moci